

Oponentský posudek

Fenomén korupce v českých zemích meziválečné doby

(Pojem, korupční jednání, příběhy)

Markéta Horská

Bakalářská práce, FFUK, Praha 2017

Markéta Horská se ve své bakalářské práci věnuje problematice korupce. Ve svém výzkumu reflektuje dvě základní roviny – na jedné straně zachycuje korupci doby v moderní době aktuální, široce medializovaný fenomén a na straně druhé usiluje prostřednictvím vybraných korupčních afér z éry první republiky o její vykreslení doby fenoménu „hluboce zakořeněného v české společnosti“. Práce je logicky členěná podél naznačených tematických bloků. Autorka nejprve stručně pojednává o pramenech a literatuře – analyzovány jsou teoretické práce věnované korupci, vytěžené historické práce zůstávají s výjimkou práce Dušana Uhlíře bez bližšího komentáře. Za stěžejní pramen jsou označeny parlamentní stenoprotokoly a dále prvorepublikový denní tisk, zde by bylo dle mého názoru žádoucí blíže charakterizovat vzorek periodik, se kterými autorka pracovala a jakým způsobem byly vytěženy (sonda, vyhledávání klíčových slov v digitalizovaných souborech).

Na základě nejnovější odborné literatury se autorka zdařilým způsobem vyrovnává s pojmem korupce – zachycuje různorodost, nuance v jejím vnímání, definuje hlavní formy korupčního jednání i prostředí, ve kterém se vyskytuje, a stručně pojednává o příčinách a důsledcích korupce. Veškeré pojmosloví, jakož i právní rámec, odvozuje od současného stavu a nikoliv v historické retrospektivě, což by, vzhledem k další bližší analýze prvorepublikových korupčních kauz, bylo bezesporu žádoucí. Zcela nepovšimnut zůstává zákon o úplatkářství a porušování úředního tajemství (178/1924 Sb.), rovněž by bylo zajímavé zabývat se otázkou, zda a jakým způsobem termíny korupce, úplatkářství či klientelismus definovaly dobové slovníky (Ottův slovník naučný, Masarykův slovník naučný, Slovník veřejného práva apod.).

Jádro práce je věnováno vlastním korupčním kauzám meziválečného Československa, zevrubněji afěře lihové, benzínové a uhelné, okrajově potom úplatkářské afěře vojenského lékaře Arnošta Dvořáka a případu rakouské pojišťovny Phöenix-Leben. Jejich průběh je zachycen na základě dobového denního tisku, přičemž je zřejmé, že rezonance i celkové vyznění jednotlivých kauz je u jednotlivých listů podmíněno jejich politickým angažmá (a politickým angažmá hlavních aktérů afér). Na základě analyzovaných afér vnímá autorka

korupci jako fenomén protínající všechny sféry života, jako součást mentalních stereotypů prvorepublikové společnosti. V případě největších dobových kauz vyvozuje i jistý pozitivní efekt spočívající „v urovnání poměrů uvnitř strany“ (odchod Práška, Stříbrného). Z hlediska hodnocení dobových mentalit považuji za trefný autorčin postřeh ohledně Masarykova gesta, kterým vyjádřil svůj negativní postoj k aktérovi korupční aféry (Masarykovo gesto jako doklad jeho autority, v jistém smyslu předjímající Práškův politický odchod).

Bakalářská práce Markéty Horské představuje téma zajímavé, bezesporu nosné, její největší přínos spatřuji z hlediska zachycení narativů dobového periodického tisku. Práce působí uceleně, nicméně v rámci výkladu bych doporučila více propojit fenomén korupce včera a dnes (tedy jisté „přemostění“ první a druhé části práce, a to především z hlediska právní úpravy, definice), rovněž bych zvážila zařazení širšího vzorku korupčních kauz. Práce má dobrou stylistickou úroveň, disponuje odpovídajícím vědeckým aparátem a obrazovou přílohou. Předkládaná práce splňuje formálně nároky kladené na bakalářskou práci, k obhajobě ji doporučuji s návrhem hodnocení *velmi dobře*.

V Praze 3.9.2017

PhDr. Barbora Štolleová, Ph.D.